

1790,1

24

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA

DE

TESTIBVS AMICIS

QVAM

257

CONSENSV ET AVCTORITATE
MAGNIFICI IURISCONSVLTORVM ORDINIS
PRO SVMMIS IN IVRE HONORIBVS
LEGITIME OBTINENDIS

DIE XXVI IVNII MDCCCCLXXX

PVBLYCO ERVDITORVM EXAMINI

SVBICIT

IOANNES CHRISTIANVS BENIAMIN

KVNZE

EX REGIONE VARISCORVM.

ALTORFII

TYPIS IOANNIS PAVLLI MEYERÆ

ACADEMIAE TYPOGRAPHI.

DISERTATIO IN ACADEMIA IURIDICA

23

TESTIBVS AMICIS

CONSENSV ET AUCTORITATE

MAGNIFICI IURISCONSULTI ORDINIS

PRO SUMMIS IN IURE HONORIBVS

LEGITIME OBTINENDIS

PER HUIUS IURIS CLASSE

PUBLICO EXAMINATORVM EXAMIN

PROFICIT

IOHANNES CHRISTIANVS BENJAMIN

KUNZE

ET REGIOE YALMBURGVM

AUCTORI

IOHANNES IOHANNES BALLE

LEIPZIGI

SACRI ROMANI IMPERII
LIBERAE AC PERILLVSTRIS
REIPVBLICAE
NORIMBERGENSIS
SENATV I
SPLENDIDISSIMO
PERILLVSTRIBVS GENEROSISSIMISQVE
DOMINIS DOMINIS
DVVMVIRIS
TRIVMVIRIS
SEPTENVIRIS
CONSVLIBVS
SENATORIBVS
MAECENATIBVS ATQVE PATRONIS
AETERNAE PIETATIS CVLTV
DEVENERANDIS

SVPREMI NVMINIS
IN REPUBLICA GERENDA AVXILIVM
FELICISSIMOS CONSILIORVM PRVDENTISSIMORVM
SVCESSVS
INCOLVMITATEM INCONCVSSAM
ET
VITAM LONGISSIMAM
FAMILIARVM SPLENDIDISSIMARVM
SALVTEM ET FLOREM PERENNEM
ET
QVAEVIS BONA EXOPTATISSIMA
PIA MENTE APPRECATVRVS
HOC QVALECVNQVE STVDIORVM SPECIMEN
EA QVA PAR EST OBSERVANTIA
D. D. D.
TANTORVM
TAMQVE PERILLVSTRIVM
NOMINVM

CVLTOR DEVOTISSIMVS
AVCTOR.

DISSERTATIO INAUGURALIS IVRIDICA

DE

TESTIBVS AMICIS.

S. I.

PROOEMIUM.

Inter media probandi, quae tam ad probationem artificialem quam inartificialem perficiendam adhiberi possunt, frequentissimum est probatio per testes, cum non tantum multa negotia in causis tam civilibus quam criminalibus occurrant, in quibus nullus instrumentorum aliorumque veritatem eruendi mediorum usus esse potest, sed et haud raro contingere soleat, ut instrumentorum vim probandi elidere conetur alteru-

ter litigantium, contra quem illa in subsidium sunt vocata, per testium depositiones. Hinc non dubius haec inter materias usu fori frequentatas hanc doctrinam praeceteris pertractatione esse dignam, neque eam neglexisse Ictos testantur plura scripta maiora et minora eam explicantia. Ex universa hac doctrina placet Speciminis inauguralis loco proponere locum de testibus amicis interpretum opinionibus haud parum vexatum. Quantus dissensus circa testimonium amici inter Doctores iuris obtineat, apparet ex PROSPERO FARINACIO^{a)}, qui sex diversas opiniones de hac re recenset. Attamen tam extra iudicium, quam in disceptatione causae litigiosae saepius utendum est testibus amicis, quorum fides ab adversario impugnatur. In tanta opinionum varietate disquisitionem novam de hoc testium genere utilissimam et disputationi publicae apprime congruam esse censui, quam pro viri-um modulo hic exhibeo, ut viris peritioribus in arte legitima ansa praebeatur tractatione magis solida, quam haec mea est opella, hanc doctrinam illustrandi. Nolui tamen in hoc libello disceptare de eo quod iustum est circa testem amicum in aliis causis quam civilibus.

a) in Tr. de testibus T. VI, quaest. LV. inspect. V.

§. II.

DE ARBITRIO IUDICIS IN FIDE TESTIVM
AESTIMANDA.

In aestimanda fide testibus eorumque dictis tribuenda arbitrii iudicis magna vis esse debet, cum leges tam prolixae neque

neque scriptae sint, neque scribi possint, ut iis universa de probabilitatis regulis doctrina penitus exhauriatur. Et recte ab HOMMELIO ^{a)} observatum est in pluralitate regularum collisionem non posse evitari, hanc vero innumerabilium exceptionum matrem esse. Sed vereor, ne arbitrium iudicis nimis extendant, qui iudicem in dubiis super testium fide quaestionibus aequitatem magis quam leges ante oculos habere debere affirmant ^{b)}, neque reprehensionem mereantur, qui arbitrium iudicis parum adstringunt legibus. Leges ipsae non sunt negligendae, neque aequitatem cerebrinam captare iudicem decet, cuius arbitrium tantum versari debet circa rectam regularum legalium applicationem, quibus habilitatem testium et qualitates depositionum respicere iubetur iudex.

a) in Rhapsod. quaest. forens. Obs. 210.

b) Veluti LEYSER Sp. 283. Med. 27.

§. III.

QUINAM TESTIS DICATUR HABILIS, INHABILIS ET SUSPECTVS.

Testes habiles dicuntur personae ad fidem de facto per dicta eorum faciendam idoneae, quae neque natura, neque legibus testes esse prohibentur. In hunc censum referri possunt non nisi illi, qui non tantum sufficienti facti cognitione sunt instructi, sed etiam veritatem dicere velle praesumuntur. Ex alterutro defectu oritur inhabilitas testis, quae illum reddit minus idoneum vel in omni plane causa vel secundum quid.

quid. Ab his testibus inhabilibus separandi sunt testes suspecti, qui salva exceptione admitti possunt, et ubi postea iudicis arbitrio committitur, quousque fides illis sit tribuenda^{a)}.

a) GEO. LVD. BOEHMER in princ. Iur. Can. Lib. IV. P. I. Sec. III. Tit. XII. §. 78j.

§. IV.

QUISNAM SIT TESTIS AMICVS.

Testis amicus is dicitur, qui illi, a quo in testimonium vocatur, singulari amicitiae nexu est iunctus, vi cuius hunc prae ceteris diligere praesumitur. In diiudicanda fide testi amico tribuenda suppono personam, cui nullae aliae obstant exceptiones, quae vel a testimonio dicendo illam arcere, vel eius fidem minuere possunt. Loquor de teste amico qua tali nullo respectu habito aliorum defectuum, qui fidei eius aliquid detrudere possunt.

§. V.

AN TESTIS AMICVS SIT INHABILIS.

Si quaeritur, quatenus persona quaedam sit idonea ad fidem facti faciendam, dispiciendum est primo, an ipsa non laboret inhabilitate, adeo ut a testimonio dicendo plane sit repellenda; deinde an admitti quidem possit, dictis tamen eius non omnis fides sit tribuenda. Amico qua tali non obstat inhabilitas absoluta, ut in uniuersum prohibeatur testis esse, et in causa nulla ad fidem faciendam adhiberi possit. Res igitur
reçdit

9

redit ad inhabilitatem secundum quid talem. Hanc vero ne quidem ex sola amicitia oriri certum est^{a)}, cum legibus id non sancitum sit, quibus causae inhabilitatis potissimum regi debent.

a) HOMMEL in Rhaphs. quaest. for. Obs. 211, consentit ita statuens: Amicitia et familiaritas singularis cum eo, pro quo testimonium dici debet, testem non repellit.

§. VI.

AMICITIA SOLA A TESTIMONIO REGVLARITER NON EXCLVDIT.

Opinio eorum, qui ob solam amicitiam neminem a testimonio excludendum esse statuunt, non suis destituitur rationibus. In teste desideratur scientia rei, de qua depositio exigitur, et sinceritas. Quod ad scientiam attinet, amicus pluribus aliis erit praefendus, cum ex consuetudine, quae ipsi cum litigantibus altero intercedit, huius statum, conditionem, affectum, mores, consilia atque facta plenius nosse praesumitur, quam testis, qui non est amicus. Quodsi autem idem amicus simul sit vir bonus, et amicitia, quam colit, sit veri nominis talis, non metuendum est illum quicquam perpetraturum, nisi quod bonum et aequum est. Vera enim amicitia virtute atque probitate nititur^{a)}, propter quam nemo a testimonio potest repelli. Inter malos vero nulla amicitia vera esse potest^{b)}, sed consortium illicitum, quod amicitiae speciem prae se fert, et per abusum sermonis sancto amicitiae nomine insignitur, etiamsi sit vinculum, cuius finis minime

B

est

est alterius perfectiones veras augere, sed in quavis re alterius commodis inservire, malae eiusdem causae favere, et in pessima quaevis conspirare c). Ex qualitate igitur personarum et reliquis circumstantiis iudici erit dispiciendum, cuius generis sit amicitia, quae producenti cum teste intercedit. Et si in ambiguo foret, testi amico esse credendum, tamen non ideo plane excludi, sed admitti potius deberet, relicto iudici arbitrio, quid dictis eius tribuendum sit: in dubio enim testis potius admittendus, quam excludendus, postea quid fidei habeat, examinari debet.

a) Prima amicitiae lex est, ne quid rogemus turpe neve rogati faciamus. CICERO de amicitia c. 12.

b) CICERO de amicitia, c. 5. Hoc primum sentio, nisi in bonis amicitiam esse non posse.

c) Idem c. 11. Nulla est excusatio peccati, si amici causa peccaveris: nam, cum conciliatrix amicitiae, virtutis opinio fuerit, difficile est amicitiam manere, si a virtute defeceris.

§. VII.

DILVVNTVR DVBITATIONES CONTRA ADMISIONEM TESTIS AMICI.

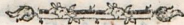
Non desunt doctores, qui amicum a testimonio plane repellendum esse volunt, et robur opinioni suae addi credunt in l. 3. pr. D. de testibus, qua inimicitia et amicitia inter se aequiparantur, dum ICTUS ait: in persona testium explorandum esse, an inimicus ei sit, adversus quem testimonium fert, vel amicus ei sit, pro quo testimonium dat. Sed ipse hic textus non prorsus excludit testem amicum, iudicis autem arbitrio relin-

relinquit definire, an propter amicitiam suspectus dici possit iuxta qualitatem personae et causae. Examinabit igitur iudex, an suspicio corruptionis in hoc teste adsit, et si nullam inesse deprehendat, ei fidem adhibebit.

Eodem fere modo responderi potest ad dubium ex constitutione Imperatorum Diocletiani et Maximiani ^{a)} depro-
tum, quae iubet eos testes ad veritatem iuvandam adhibendos esse, qui omni gratiae et potentatui fidem religioni iudiciali (i. e. iuriurando) debitam possint praepone-
re. Quod cum a teste amico fieri possit, ille minime erit removendus, nisi pateat praeter amicitiam alias obesse circumstantias, quae illum a testimonio arcent.

Calixtus Pontifex ^{b)} familiares simpliciter testes suspectos dicit, et veritatem familiaritatis affectione impediri ait. Hoc libentissime concedo, nolo tamen ex eo inferri exclusionem amici omnimodam a testimonio.

Cum omnes a testimonio dicendo arceantur, ad quos ex causa controversa commodum vel incommodum redundare potest, nonne ex eadem ratione amici a testimonio erunt repellendi? Nemo quidem testis esse potest in propria causa, scilicet in ea, ex qua ipsi commodum vel incommodum imminet ^{c)}. Huius generis vero esse videtur testimonium amici, qui magis iusto favet ei, pro quo testimonium est dicendum, cum idem velle idemque nolle sit certissimum amici criterium. Sed, cum commodum aliquod vel incommodum accessorie et per consequentiam oritur ex causa, non repellitur ideo testis,

neque modicum interesse vel modica affectio illum excludit a testimonio. Fides eius propter hanc causam tantum minui potest d).

Amicitiae atque inimicitiae par ratio esse videtur, cum ille, qui mihi est amicus, sit adversarii mei inimicus, de inimicitia vero minus dubium est, illam testem reddere non tantum suspectum, sed etiam, si haud sit levis, illum a testimonio arcere. Ad hanc oppositionem id rehero, non necessarium esse, ut amicus Caii sit inimicus Sempronii, quia hunc Caius odio prosequitur. Haud raro fieri solet, ut improbemus inimicitiam, quam amicus noster fovet erga tertium, adeoque amicitia cum eo, pro quo testimonium dicendum, non praecise odium alterius involvit. Praeterea affectus inimicitiae perumque vehementius se exerit, quam affectio amicitiae. Inimicitia ultionem spirat, neque ab honestate procedit, sicuti amicitia. Denique inimicitia tantum capitalis testem a testimonio dicendo arcet. Ergo utriusque non semper eadem est ratio.

a) l. 5. C. de testibus.

b) in can. 12. causa 3. quaest. 5.

c) Haec definitio causae propriae desumpta est ex l. 1. §. 11. D. quando appellandum sit: propriam causam ab aliena quemadmodum discernimus; et palam est, eam esse propriam causam, cuius emolumentum vel damnum ad aliquem suo nomine pertinet.

d) MEVIUS P. II. Dec. VI.

§. VIII.

ADVERSARIO EXCEPTIONEM NVLLAM CONTRA
TESTEM AMICVM OPPONENTE ILLE
POTEST ADMITTI.

Parti adversae ius competit contra personam testium exceptiones proponendi. Integrum itaque illi est, admissionem testis amici prolata exceptione contra illum impugnare et ostendere, ob quas causas testimonium eius frustraneum foret. Adversario autem hanc exceptionem sicco pede transeunte iudicis non est testem repellere a testimonio dicendo, sed admitti potest salvis exceptionibus contra eius dicta formandis. Consentunt *Statuta Norimbergensia*^{a)}, quae consensu adversarii fidem testis inhabilis firmari disponunt.

a) Ref. Nor. Tit. VII. leg. I. §. 8. Es würde dann durch den Gegentey gütlich nachgegeben.

§. IX.

QUANDO TESTIS AMICVS A TESTIMONIO

MERITO REPELLATUR.

Ceterum negare nolo, testem amicum interdum recte repelli, neque ad testimonium admitti, si concurrat simul alius defectus notabilis, veluti si sit homo perfrictae frontis et levissimae fidei, de quo plane desperandum est, illum veritatis vestigia presso pede esse secuturum. Idem dicendum erit de teste corrupto datione vel promissione pecuniae aut alius lucri, quem leges expresse a testimonio arcent, si de corruptione ante admissionem constat^{a)}. Hoc vero casu testis non repellitur ob amicitiam, nec haec sola eius fidei quid detrahitur.

tur, sed subest aliud vitium, quod fidem ipsi adhiberi prohibet, obstat enim ei, quod ob testimonium dicendum pecuniam acceperit. Fides testis non tantum minui, sed interdum plane tolli, atque ipse testis a testimonio dicendo excludi potest, si appareat, illum, qui altero tanquam teste vult uti, praesertim hac mente amicitiam cum teste futuro iniuisse, quo hic causae eius faveat et a dicenda veritate dimoveatur. Hoc casu corruptionis species adest, quae testem inhabilem reddit.

a) l. 2. §. 5. D. de testibus.

l. 17. C. de testibus.

c. 7. 9. X. de testibus.

c. 10. X. de praesunt.

§. X.

QUAENAM ET QVALIS AMICITIA TESTEM SUSPECTVM REDDERE POSSIT.

Quamvis itaque amicitia sola testem minime repellat, tamen inquirendum erit, quousque fidem eius minuat, illiusque testimonium suspectum reddat. Testis amicus non semper erit omni exceptione maior: potest tamen esse homo, cui fides non plane deneganda, et cuius dicta semiplenam efficiunt probationem. Amicitia diversos habet gradus usque ad specialem et vehementissimum quandam affectum. Non quaevis amicitia et communis illa caritatis familiaritas, quam homo homini debet natura, quae vero commendat unumquemque et ostendit bonum virum esse, detrahit fidei testium, nec parit falsi testi-

testimonii suspicionem, sed requiritur arctius amicitiae vinculum, si testem suspectum reddere debeat. Haec autem, si quosdam iuris interpretes ^{a)} sequi vellemus, tam immensa, vehemens, immoderata et ut ita dicam, capitalis esse debet, quanta fuit inter Theseum et Pirithoum, Pyladem et Orestem, Damonem et Pythiam, decantatissima illa familiaritatis plane singularis et amicitiae rarissimae exempla, a nostris temporibus remotissima. Tantum amicitiae gradum non requiri ad suspicionem testimonii minus idonei procurandam mihi verius videtur: quamvis statuam, non quamlibet amicitiam et familiaritatem sufficere. Intima amicitia ex magnis et mutuis officiis, item ex assidua consuetudine vitae eaque voluntaria aestimanda est. Nam si qui munere publico aut alia necessitate vitae simul esse coguntur, haec consuetudo amicitiam intimam non arguit ^{b)}, sed non nisi vulgarem. Non dubium autem est, quin amicus summus et singularis omnes occasiones captet, quibus amici gratiam magis ac magis ineat, et caeco impetu ad deponendum falsum inducatur. Hanc sententiam tanquam opinionem communem in praxi forensi praevalere testimoniis Ictorum probatissimorum constat ^{c)}.

a) e.g. BACHOV ad Treutlerum Vol. II. Disp. V. Thes. VIII. lit. F.

b) DONELLVS in Comm. ad tit. XX. Lib. IV. C. de test. p. 200.

c) FARINACIUS de test. quaest. 55. n. 238.

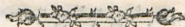
MASCARDVS de prob. concl. 86. n. 8.

BACHOV ad Treutlerum Vol. II. Disp. V. thes. VIII. lit. F.

BRVNEMANN ad l. 3. D. de testibus.

WERNHER Tom. III. P. II. obs. 292.

LEYSER Spec. 283. med. 24.

§. XI. DE ADMINICVLIS FIDEM VACILLANTEM TESTIS

AMICI SVFFVLICIENTIBVS.

Quod si fides vacillet in aliquo, ita ut incurrat suspicionem sublestaе fidei, et non sit omni exceptione maior, huic tamen ex altera parte accedere potest adminiculum, quod eius fidem auget et suspensionem illam diluit. Testis alias suspectus admitti potest ad testimonium edendum, si praesumptio generalis in specie obvia elidatur per speciales praesumptiones, in quibus aestimandis iudicis arbitrium versatur. Praesumptio autem specialis haec est, quae non nisi praesuppositis singularibus circumstantiis adest, veluti si testis amicus sit persona integerrima et religiosa, de qua sperari potest iurisiurandi religionem tantam vim habituram in ipsa, ut a veritate dicenda nulla gratia vel amicitia dimoveatur, nec a recto tramite veritatis et sinceritatis, favore impio erga ullum hominem deflectatur.

Iurandum a teste praestandum suspensionem testimonii falsi in favorem amici dicendi elidere potest, praesertim cum in formula illius expressis verbis mentio fiat moniti, ne testis amicitiae vel inimicitiae erga litigantes aliquid tribuat. Si ponimus hominem probum, qui amicitiam iustam et honestam colit, cui sanctitas iurisiurandi curae cordique est, (neque ab alio iurandum esset exigendum), vix metuendum est, hunc amicitiae tantum esse daturum, ut iurisiurandi religionem spernat et testimonium edat falsum, ne amicus causa cadat. Exem-
plum

plum luculentum praebet PERICLES, qui amico roganti, ut pro se falsum diceret testimonium, cui adiunctum erat iusurandum, respondit se quidem amicum esse, sed usque ad aram.

Inspectio ipsius depositionis iudicem etiam movere potest, ut fidem habeat testi amico, quando illa id continet, quod naturae negotii convenit, et quod gratiae suspicione aut inimicitiae erga adversarium caret ^{a)}.

- ^{a)} L. 21. §. 3. D. de testibus. Si testes omnes eiusdem honestatis et existimationis sint, et negotii qualitas ac iudicis motus cum his concurrat; sequenda sunt omnia testimonia. Si vero ex his quidam eorum aliud dixerint, licet impari numero, credendum est: sed quod naturae negotii convenit, et quod inimicitiae aut gratiae suspicione caret; confirmabitque index motum animi sui ex argumentis, et testimoniis, et quae rei aptiora, et vero proximiora esse comperit, non enim ad multitudinem respici oportet, sed ad sinceram testimoniorum fidem et testimonia, quibus potius lux veritatis adfluit.

§. XII.

FIDES TESTIS, QUI VTRIQUE LITIGANTI EST
AMICVS, EST MINVS DVBIA.

Par affectio, sicuti par odium, erga utrumque litigantem testem neque repellere, neque fidem eius labefactare potest. Quod si unquam timendum esset, ut testis aliquid daret amicitiae, hic metus utique tollitur, si ipsi cum utroque litigante nexus intercedit aequalis ^{a)}. Vbi discerni nequit, cui parti testis magis faveat, par adest coniunctio, adeoque res in eum redit statum, ac si plane nulla adesset ^{b)}, cessat igitur omne odium praesumptum erga adversarium.

- ^{a)} Par affectionis causa suspicionem fraudis amovet, l. 67. §. 1. D. de ritu nuptiarum.
^{b)} MASCARDUS de prob. conc. 86. n. 7.

C

§. XIII.

§. XIII.

SI VERITAS ALITER HABERI NON POTEST, TESTIS
AMICVS NON EST REICIENDVS.

Veritas aliter haberi non posse dicitur, si vel propter facti qualitatem, vel temporis, vel loci circumstantias, alii testes verifimiliter actui intervenire non potuerint ^{a)}. In applicanda hac exceptione tamen ita versandum est, ne omnes leges habilitatem testium requirentes frustraneae reddantur, et inepta inde oriatur decisio; id quod fieret, si propterea quod alii testes non intervenerint, inhabilis esset admittendus ^{b)}. Hoc tamen casu testimonium non omni exceptione maius proveniet, et potius admissio testis quam eius fides plena hac ex causa potest defendi.

a) Eandem exceptionem a regula statuit Reform. Nor. Tit. VII. l. i. §. 8.
„oder das sonst nach erkantnis des Gerichts an Zeugnis gebruch er-
scheine und andere Zeugen nit vorhanden vverem...“

b) REICHEL de genuina ratione arbitrii iudicis circa testimonia, maxime
si veritas aliter haberi nequit.

HOMMEL Rhapsod. obs. 210. reg. 9.

§. XIV.

DE TESTIBVS INSTRUMENTARIIS.

Non tantum testes iudiciales, qui ad dirimendam litem adhibentur, ob amicitiam solam fide non plane indigni sunt, sed et testes instrumentarii, qui in contractibus celebrandis vel ultimis voluntatibus condendis interveniunt, cum in posterioribus praesertim testes solennitatis causa requirantur, non probationis causa.

Legat.

Legatarius testis esse potest in testamento, quia ex hoc tantum indirecte lucrum sperat, sicuti heres non reicitur tanquam testis in codicillis ^{a)}, quamvis inter testatorem et heredem vel legatarium amicitiam intercedere, non negari potest, cum testator utrumque beneficio aspicere cupiat. Sic illi etiam, qui amici contrahentium sunt, reputantur testes idonei et integrae fidei in contractu ineundo.

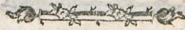
a) L. 20. D. qui testaments facere possunt, cuius verba hae sunt: Qui testamento haeres instituitur, in eodem testamento testis esse non potest. Quod in legatario et in eo, qui tutor scriptus est, contra habetur: hi enim testes possunt adhiberi, si aliud eos nihil impediat: ut puta si impubes, si in potestate sit testatoris.

§. XV.

QVIS PROBARE DEBEAT AMICITIAM, FIDEM TESTIS MINVENTEM, ET QUOMODO HAEC PROBATIO SIT PERFICIENDA.

Illius autem qui asserit, testem ob arctissimae amicitiae vinculum a testimonio omnino esse excludendum, et nullam ipsi fidem esse tribuendam, est probare qualitatem amicitiae, et demonstrare eiusmodi nexum inter testem et adversarium suum deprehendi, qui vetat inchoare spem veritatis eruendae ^{a)}. Nulla enim amicitia praesumitur, et quando adest, honesta esse censetur, donec probetur contrarium. Pro quolibet teste militat praesumptio, illum esse hominem integrum, scelerisque purum. Experientia teste edocemur haud infrequenter exceptionem hanc adhiberi vexandi adversarii causa, et hoc sine ut eius probatio firmissima irrita reddatur. Iudici vero competit

de

de effectibus huius vinculi cognoscere, et iudicare, an illud fidei testis aliquid detrahat, vel illam plane tollat. Quodsi testis interrogatus de amicitia^{b)} respondeat simpliciter, se esse amicum, ex hoc non patet talis amicitia, quae ipsum plane repellat a testimonio dicendo. Accedit, quod affectio erga personam interdum separari possit a singulari affectione erga causam, quae ad testem excludendum facere potest.

a) Liquidas probationes ad testem repellendum exigit l. 17. C. de testibus.

b) Ad id comparatum est interrogatorium generale, quo testis exploratur: an alterutri litigantium prae altero faveat: *ob er einem Theil günstiger sey als dem andern.*

ULB Halle

3

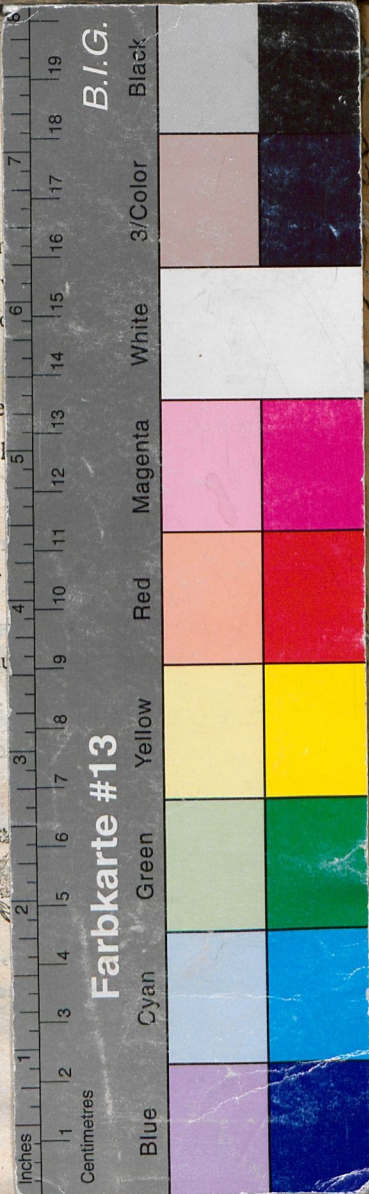
003 331 415

TA-06

1790,1

24

DISSERTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA
DE
TESTIBVS AMICIS

257

QVAM
CONSENSV ET AVCTORITATE
MAGNIFICI IVRISCONSVLTORVM ORDINIS
PRO SVMMIS IN IVRE HONORIBVS
LEGITIME OBTINENDIS

DIE XXVI IVNII MDCCCLXXX

PVBICO ERVDITORVM EXAMINI

SVBIICT

IOANNES CHRISTIANVS BENIAMIN
KVNZE
EX REGIONE VARISCORVM,

ALTORFII

TYPIIS IOANNIS PAVLLI MEYERI
ACADEMIAE TYPOGRAPHI,